

ĆWICZENIE 1

STATYCZNA PRÓBA ROZCIĄGANIA METALI - UPROSZCZONA

1. Protokół próby rozciągania

1.1. Rodzaj badanego materiału .....

1.2. Wyniki pomiarów

Wartość	d_o [mm]	d_r [mm]	d_u [mm]	S_o [mm ²]	S_u [mm ²]	L_o [mm]	L_u [mm]
Pomiar 1							
Pomiar 2							
Pomiar 3							
Wartość średnia							

Wartość	F_{eL} [kN]	F_{eH} [kN]	F_m [kN]	F_u [kN]
Odczyt z wykresu				

1.3. Obliczenia

$$S_o = \frac{\pi \cdot d_o^2}{4} = \dots\dots\dots$$

$$S_u = \frac{\pi \cdot d_u^2}{4} = \dots\dots\dots$$

$$A_{10} = \frac{\Delta L}{L_o} \cdot 100\% = \dots\dots\dots$$

$$A_r = \frac{d_o^2 - d_r^2}{d_r^2} \cdot 100\% = \dots\dots\dots$$

$$Z = \frac{S_o - S_u}{S_o} \cdot 100\% = \dots\dots\dots$$

$$R_{eL} = \frac{F_{eL}}{S_o} = \dots\dots\dots$$

$$R_{eH} = \frac{F_{eH}}{S_o} = \dots\dots\dots$$

$$R_m = \frac{F_m}{S_o} = \dots\dots\dots$$

$$R_u = \frac{F_u}{S_u} = \dots\dots\dots$$

($N-n$ dzieląc jest liczbą parzystą) $L_u = L_{AB} + 2L_{BC} =$ .....

($N-n$ dzieląc jest liczbą nieparzystą) $L_u = L_{AB} + L_{BC} + L_{BC} =$ .....

1.4. Oszacowania błędów wyznaczenia poszczególnych wielkości

$\Delta A_{10} =$ .....

$\Delta A_r =$ .....

$\Delta Z =$ .....

$\Delta R_{eL} =$ .....

$\Delta R_{eL}[\%] =$ .....

$\Delta R_{eH} =$ .....

$\Delta R_{eH}[\%] =$ .....

$\Delta R_m =$ .....

$\Delta R_m[\%] =$ .....

$\Delta R_u =$ .....

$\Delta R_u[\%] =$ .....

2. Wyniki obliczeń

Badany materiał	S_0 [mm ²]	S_u [mm ²]	A_{10} [%]	A_r [%]	Z [%]	R_{eL} [MPa]	R_{eH} [MPa]	R_m [MPa]	R_u [MPa]
Stal									

ΔA_{10} [%]	ΔA_r [%]	ΔZ [%]	ΔR_{eL} [MPa]	ΔR_{eL} [%]	ΔR_{eH} [MPa]	ΔR_{eH} [%]	ΔR_m [MPa]	ΔR_m [%]	ΔR_u [MPa]	ΔR_u [%]

Uwagi: .....

.....

.....

Uwaga! Należy załączyć wykresy rozciągania wraz z obliczeniami wartości sił charakteryzujących własności materiału (z proporcji)

ĆWICZENIE 2

STATYCZNA PRÓBA ROZCIĄGANIA METALI, WYZNACZENIE WARTOŚCI GRANICY SPRĘŻYSTOŚCI I PLASTYCZNOŚCI ORAZ SIECZNEGO MODUŁU SPRĘŻYSTOŚCI PODŁUŻNEJ

Rysunek: Szkic i wymiary badanej próbki

1. Protokół próby rozciągania

1.1. Rodzaj badanego materiału .....

1.2. Wyniki pomiarów

Wartość	b [mm]	h [mm]	S_0 [mm ²]	$F_{0.05}$ [kN]	$F_{0.2}$ [kN]
Pomiar 1					
Pomiar 2					
Pomiar 3					
Wartość średnia					

1.3. Obliczenia

$$S_0 = b \cdot h = ...$$

$$R_{0.05} = \frac{F_{0.05}}{S_0} = ...$$

$$R_{0.2} = \frac{F_{0.2}}{S_0} = ...$$

$$\Delta\varepsilon = \varepsilon_x - \varepsilon_{0.05} =$$

ε_x – wartość otrzymana po zrzutowaniu punktu na wykresie odpowiadającego $F_{0.05}$ na oś odkształceń

$$E = \frac{\Delta\sigma}{\Delta\varepsilon} = \frac{F_{0.05}}{S_0 \cdot \Delta\varepsilon} =$$

1.4 Oszacowanie błędów wyznaczenia siecznego modułu sprężystości podłużnej oraz naprężenia granicznego

$$\Delta S_0 =$$

$$\Delta R_{0.05} =$$

$$\Delta R_{0.05}[\%] =$$

$$\Delta R_{0.2} =$$

$$\Delta R_{0.2}[\%] =$$

$$\Delta E =$$

$$\Delta E[\%] =$$

2. Wyniki obliczeń

$R_{0.05}$ [MPa]	$R_{0.2}$ [MPa]	E [GPa]

ΔS_0 [mm ²]	$\Delta R_{0.05}$ [MPa]	$\Delta R_{0.05}$ [%]	$\Delta R_{0.2}$ [MPa]	$\Delta R_{0.2}$ [%]	ΔE [MPa]	ΔE [%]

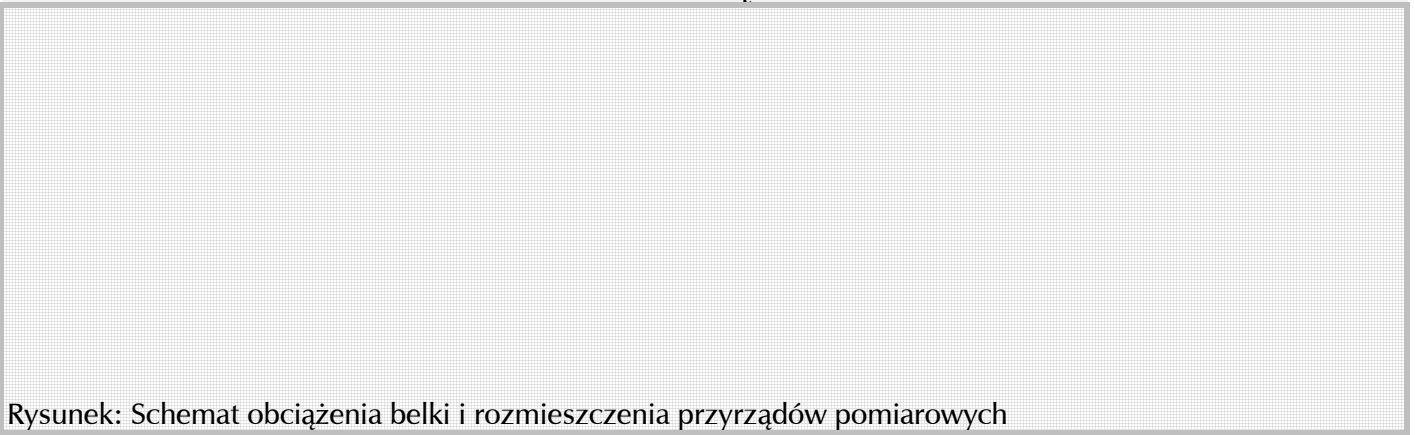
Uwagi: .....

Uwaga! Należy załączyć wykresy rozciągania wraz z obliczeniami wartości sił odpowiadających granicy sprężystości i plastyczności

ĆWICZENIE 3

CZyste Zginanie, Wyznaczanie Modułu Sprężystości Podłużnej E poprzez Pomiary Ugięcia Belki

Rysunek: Schemat obciążenia belki i rozmieszczenia przyrządów pomiarowych

1. Protokół badania

1.1. Rodzaj badanego materiału .....

1.2. Przyrząd pomiarowy zastosowany do pomiaru ugięcia oraz jego dokładność: .....

1.3. Wyniki pomiarów

k [mm]	L [mm]	J_{sr} [mm ⁴]	X_1 [mm]	X_2 [mm]	F [N]	Wartość	b [mm]	h [mm]	$w_1(x)$ [mm]	$w_2(x)$ [mm]
						Pomiar 1				
						Pomiar 2				
						Pomiar 3				
						Wartość średnia				

1.4. Obliczenia dla wartości średnich uzyskanych z pomiarów, (schemat obciążenia wg rys. 3.6:)*

- w przedziale $k \leq x \leq (k + L_1)$

$$E_i = \frac{F \cdot k}{w_i(x)} \cdot \frac{1}{6 \cdot J_y} \cdot (3 \cdot x \cdot (L - x) - k^2) =$$

$$E_1 =$$

.....

$$E_2 =$$

.....

$$E_{\text{sr}} = \frac{E_1 + E_2}{2} =$$

.....

1.5 Oszacowanie błęd wyznaczenia modułu sprężystości podłużnej E

$$\Delta b =$$

.....

$$\Delta h =$$

.....

$$\Delta k =$$

.....

$$\Delta L =$$

.....

$$\Delta X =$$

.....

$$\Delta w(x) =$$

.....

$$\Delta F =$$

.....

$$\Delta J =$$

.....

$$\Delta E =$$

.....

$$\Delta E_{[\%]} =$$

.....

2. Wyniki obliczeń

Δb [mm]	Δh [mm]	Δk [mm]	ΔL [mm]	ΔX [mm]	$\Delta w(x)$ [mm]	ΔF [N]	ΔJ [mm ⁴]	E_{sr} [GPa]	ΔE [GPa]	ΔE [%]

Uwagi: .....

.....

* Skrypt „Wytrzymałość materiałów w badaniach doświadczalnych”, J. Marcinowski, S. Wójcik, Dolnośląskie wydawnictwo Edukacyjne, Wrocław 2001.
Przygotował: Dr inż. Andrzej Helowicz

ĆWICZENIE 4

TENSOMETRIA ELEKTROOPOROWA, WYZNACZENIE STAŁYCH MATERIAŁOWYCH W PRÓBIE ZGINANIA

Rysunek: Schemat obciążenia belki, wymiary i rozmieszczenia tensometrów

1. Protokół badania

1.1. Rodzaj wycinka badanego materiału

1.2. Przyrząd pomiarowy zastosowany do pomiaru odkształcenia oraz jego dokładność:

1.3. Wyniki pomiarów

Wartość	b [mm]	h [mm]	$k_{[Lewa]}$ [mm]	$k_{[Prawa]}$ [mm]	F [N]	Podłużny		Poprzeczny
						Tens. poj. e_{x1} $\times 10^{-6}$	Tens. podwójny (x0.5) e_{x2} $\times 10^{-6}$	e_p $\times 10^{-6}$
Pomiar 1								
Pomiar 2								
Pomiar 3								
Wartość średnia								

UWAGA: Wartości odkształceń odczytane z tensometrów podwójnych należy podzielić przez 2

1.4 Obliczenia

$$E_i = \frac{\Delta\sigma}{\Delta\varepsilon_i} = \frac{\Delta M}{W \cdot \varepsilon_i} = \frac{F \cdot k}{\frac{b \cdot h^2}{6} \cdot \varepsilon_{xi}} = \frac{6 \cdot F \cdot k}{b \cdot h^2 \cdot \varepsilon_{xi}}$$

$$E_1 = \dots\dots\dots$$

$$E_2 = \dots\dots\dots$$

$$E_{\dot{s}r} = \frac{E_1 + E_2}{2} = \dots\dots\dots$$

$$v_i = \frac{\varepsilon_p}{\varepsilon_{xi}}$$

$$v_1 = \dots\dots\dots$$

$$v_2 = \dots\dots\dots$$

$$v_{\dot{s}r} = \frac{v_1 + v_2}{2} = \dots\dots\dots$$

1.5 Oszacowanie błędu wyznaczenia modułu sprężystości podłużnej E oraz współczynnika Poissona v

$$\Delta b = \dots\dots\dots$$

$$\Delta h = \dots\dots\dots$$

$$\Delta k = \dots\dots\dots$$

$$\Delta F = \dots\dots\dots$$

$$\Delta\varepsilon_x = \dots\dots\dots$$

$$\Delta\varepsilon_p = \dots\dots\dots$$

$$\Delta E = \dots\dots\dots$$

$$\Delta E_{[\%]} = \dots\dots\dots$$

2. Wyniki obliczeń

Δb & Δh [mm]	Δk [mm]	ΔF [N]	$\Delta\varepsilon_x$ [$\times 10^{-6}$]	$\Delta\varepsilon_p$ [$\times 10^{-6}$]	$E_{\dot{s}r}$ [GPa]	ΔE [GPa]	ΔE [%]	v	Δv	Δv [%]

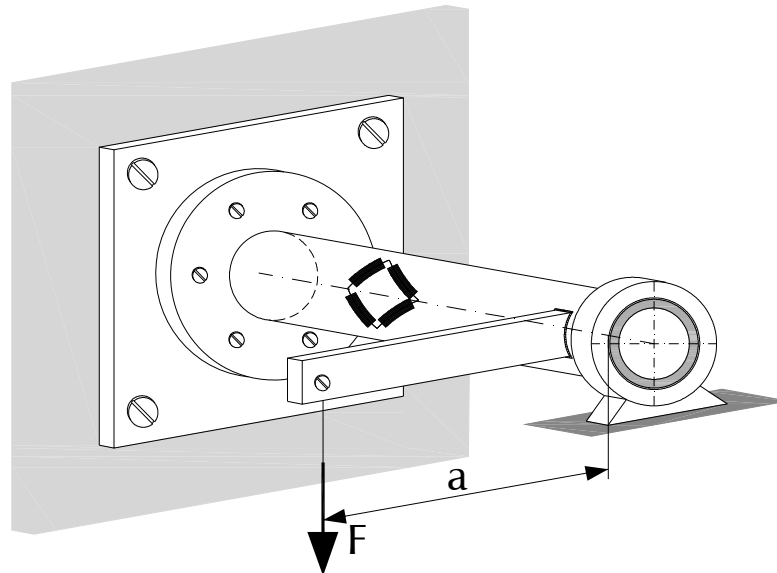
Uwagi: .....

ĆWICZENIE 5

SKRĘCANIE,

WYZNACZANIE MODUŁU SPRĘŻYSTOŚCI POPRZECZNEJ G W PRÓBIE SKRĘCANIA PRĘTA O PRZEKROJU PIERŚCIENIOWYM

Rysunek: Schemat obciążenia pręta, wymiary, rozmieszczenie czujników i metoda pomiaru

1. Wyniki pomiarów

1.1. Rodzaj badanego materiału: .....

1.2. Przyrząd pomiarowy zastosowany do pomiaru odkształcenia oraz jego dokładność: .....

1.3. Wyniki pomiarów

Wartość	D [mm]	d [mm]	a [mm]	F [N]	U [V]	$U_{(F=0)}$ [mV]	$U_{(F \neq 0)}$ [mV]	ΔU [mV]
Pomiar 1								
Pomiar 2								
Pomiar 3								
Wartość średnia								

1.4. Obliczenia

$$W_0 = \frac{\pi}{16} \cdot \frac{(D^4 - d^4)}{D} =$$

$$K = 2.15$$

$$\varepsilon = \frac{\Delta U}{U \cdot K} =$$

$$M_s = F \cdot a =$$

$$G = \frac{M_s}{2 \cdot W_0 \cdot \varepsilon} =$$

1.5 Oszacowanie błędów wyznaczenia modułu sprężystości poprzecznej G

$$\Delta D =$$

$$\Delta d =$$

$$\Delta M =$$

$$\Delta W_0 =$$

$$\Delta \varepsilon =$$

$$\Delta G =$$

2. Wyniki obliczeń

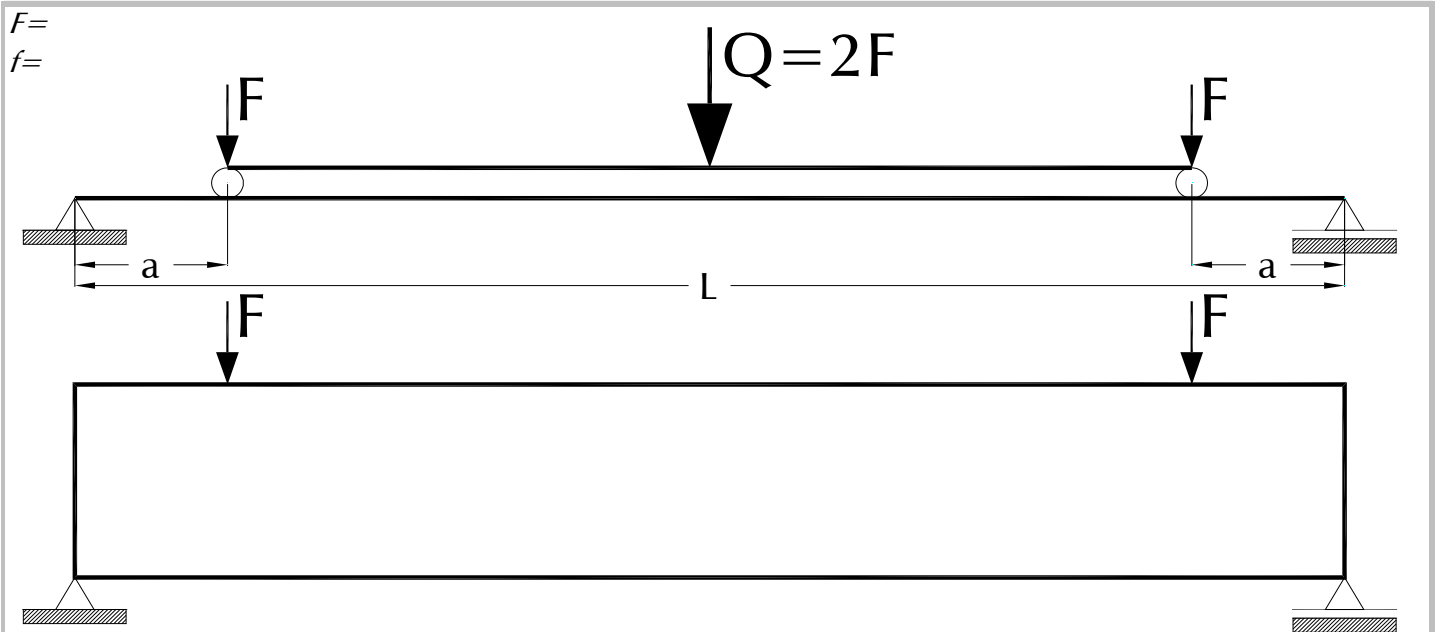
ΔD [mm]	Δd [mm]	$\Delta(\Delta U)$ [mV]	ΔM [Nmm]	ΔW_0 [mm ³]	$\Delta \varepsilon$ [$\times 10^{-6}$]	G_{sr} [GPa]	ΔG [GPa]	ΔG [%]

Uwagi:

ĆWICZENIE 6

WYZNACZANIE NAPRĘŻEŃ METODĄ ELASTOOPTYCZNĄ

Rysunek: Schemat obciążenia próbki, wymiary, przebieg izochrom dla wybranego obciążenia

1. Wyniki pomiarów

1.1. Rodzaj badanego materiału .....

1.2. Przyrząd pomiarowy zastosowany do pomiaru odkształcenia oraz jego dokładność: .....

1.3. Wyniki pomiarów

Wartość	g [mm]	h [mm]	L [mm]	a [mm]
Pomiar 1				
Pomiar 2				
Pomiar 3				
Wartość średnia				

$Q =$ .....

$F =$ .....

Pomiar	Q [N]	F [N]	Rzęd izochromy	Rzędna izochromy z [mm]	Rzędna izochromy $z_{\text{śr}}$ [mm]	Stała modelowa K [MPa/rz.iz.]	$K_{\text{śr}}$ [MPa/rz.iz.]
1							
2							
3							

1.4 Obliczenia

$$K_1 = \frac{12 \cdot F \cdot a \cdot z}{g \cdot h^3 \cdot m} = \dots\dots\dots$$

$$K_2 = \dots\dots\dots$$

$$K_2 = \dots\dots\dots$$

1.5 Oszacowanie błędu wyznaczenia stałej modelowej K

$$\Delta Q = \dots\dots\dots$$

$$\Delta F = \dots\dots\dots$$

$$\Delta g = \dots\dots\dots$$

$$\Delta h = \dots\dots\dots$$

$$\Delta z = \dots\dots\dots$$

$$\Delta a = \dots\dots\dots$$

$$\Delta m = \dots\dots\dots$$

$$\Delta K = \dots\dots\dots$$

2. Wyniki obliczeń

ΔQ [N]	ΔF [N]	Δg [mm]	Δh [mm]	Δz [mm]	K_i [MPa/rz.iz.]	ΔK [MPa/rz.iz.]

Uwagi: .....